

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПОЛІТИЧНА ІСТОРІЯ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО (ДО ЛЮБЛІНСЬКОЇ УНІЇ)»

Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	Соціальна антропологія
Тривалість викладання	3 та 4 чверті
Заняття:	2 семестр
Лекції	4 години на тиждень
Практичні заняття	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти.

Онлайн-консультації: електронна пошта

Інформація про викладачів:

	Василенко Віталій Олександрович (лекції, практичні заняття)
	Посада: професор кафедри історії та політичної теорії
	Вчене звання: професор
	Вчений ступінь: доктор історичних наук
Персональна сторінка:	https://ipt.nmu.org.ua/ua/spivr/vasilenko.php
E-mail: Vasilenko.Vi.O@nmu.one	Кабінет: 1/63

1. Анотація курсу

Здобувачі вищої освіти отримають поглиблені знання про різні аспекти внутрішньо- та зовнішньополітичної історії Великого князівства Литовського на окремих етапах його самостійного існування та на основі цього – цілісне уявлення про даний період центрально-східноєвропейської та вітчизняної історії.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу «Політична історія Великого князівства Литовського (до Люблінської унії)» є формування уявлень про становлення і еволюцію політичної системи Великого князівства Литовського та його зовнішню політику на різних етапах історичного розвитку.

Завдання курсу:

вивчити загальні закономірності становлення і еволюції політичної системи Великого князівства Литовського та його зовнішньої політики;
охарактеризувати особливості згаданих процесів в окремі історичні періоди;
охарактеризувати роль і місце земель сучасної України в політичних подіях та процесах у ВКЛ.

3. Результати навчання:

- знати хронологічні межі, джерела та історіографію проблеми;
- вміти аналізувати основні факти, події, процеси політичної історії ВКЛ;
- вміти виокремлювати та характеризувати окремі етапи внутрішньо- та зовнішньополітичної історії ВКЛ;
- вміти характеризувати роль видатних державних діячів у політичній історії ВКЛ;
- вміти аналізувати роль і місце земель сучасної України в політичних подіях та процесах ВКЛ на різних етапах його історії.

4. Структура курсу

Лекції

1. Вступ до курсу «Політична історія Великого князівства Литовського (до Люблінської унії)».

2. Утворення ВКЛ та формування його державної території.

2.1. Внутрішні і зовнішні передумови утворення ВКЛ.

2.2. Формування “ядра” державної території за правління Міндовга. ВКЛ до кінця XIII ст.

2.3. Територіальне зростання ВКЛ за правління Вітєня і Гедіміна.

2.4. Боротьба Литви за землі сучасної України (Галичина, Волинь, Київщина, Переяславщина, Поділля, Чернігово-Сіверщина).

2.5. Підпорядкування “верхівських” князівств та приєднання Смоленська.

3. Еволюція політичного устрою ВКЛ.

3.1. Великокнязівська влада та “удільна” система (до кінця XIV ст.). Проблема литовського “феодалізму”.

3.2. Процес ліквідації “удільної” системи у ВКЛ.

3.3. Еволюція відносин між великокнязівською владою, магнатами і шляхтою в політичній системі ВКЛ. Пани-рада і сейм.

4. Становище руського населення ВКЛ та внутрішньополітична боротьба у ньому.

4.1. Роль руського елемента в утворенні ВКЛ та до кінця XIII ст. Литва і Русь за правління Вітєня і Гедіміна.

4.2. Місце руського складника в державі за часів Ольгерда і Ягайла (до 1385 р.) та внутрішньополітична боротьба цієї доби.

4.3. Вплив Кревської унії на еволюцію литовсько-руських взаємин та внутрішньополітичні процеси у ВКЛ. Наслідки Городельського привілею 1413 р.

4.4. Литовська Русь від громадянської війни 1430-х рр. до кінця XV ст.

4.5. Становище руського елемента від початку XVI ст. до 1569 р.

4.6. Місце Великого князівства Литовського в історії східнослов'янських народів.

5. Зовнішньополітична історія ВКЛ.

5.1. Взаємини ВКЛ з великоруськими державними утвореннями.

5.2. Розвиток стосунків з “татарським світом”.

5.3. Політичні взаємини ВКЛ з державами Центрально-Східної, Центральної та Північної Європи.

6. Політичні взаємини ВКЛ з Польщею в 1385-1569 рр.

6.1. Кревський договір і розвиток литовсько-польських відносин до 1392 р.

6.2. ВКЛ і Польська Корона за доби Ягайла і Вітовта.

6.3. Стосунки між Литвою і Польщею впродовж 1430-х рр.

6.4. Еволюція міждержавних відносин у 1440-1501 рр.

6.5. Литовсько-польська боротьба навколо унійного питання протягом XVI ст.

6.6. Люблінська унія та її політичні наслідки для ВКЛ.

Практичні заняття

1. Внутрішні і зовнішні фактори утворення Литовської держави.
2. ВКЛ за найближчих наступників Міндовга.
3. Боротьба Литви за галицько-волинську спадщину та її поділ.
4. Протистояння Ягайла і Вітовта з обласними князями та його результати.
5. “Руська” політика Вітовта.
6. Литовська Русь у боротьбі за владу між Свидригайлом і Сигізмундом Кейстутовичем.
7. “Змова князів” 1481 р. Повстання Михайла Глинського.
8. Боротьба ВКЛ та Московської держави у XIV-XVI ст.
9. Литва та Золота Орда (до розпаду останньої).
10. Острівська угода, Вільнюсько-Радомська і Городельська унії: політико-правовий аналіз.
11. Еволюція взаємин між Литвою та Короною протягом громадянської війни 1430-х рр.
12. Передумови та характер Люблінської унії 1569 р.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Активованій акаунт університетської пошти (**student.i.p.@nmu.one**) на Офіс365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за теоретичний модуль (оцінюється максимально у 60 балів) та оцінки за виконання 2 контрольних робіт (2x20 = 40 балів). Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти)	Іспит відбувається у формі усної співбесіди за програмою дисципліни. Максимальна кількість балів за залік: 100
---	---

набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	
Оцінювання теоретичного модулю	Охоплює матеріали лекційного курсу. Містить відкриті запитання. Максимально оцінюється у 60 балів.

6.3. Критерії оцінювання елементів поточного контролю:

- тестові завдання модульного контролю – 40 завдань по 1 балу за кожен правильну відповідь. Неправильна відповідь – 0 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, окрім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»»: <http://surl.li/alvis>.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація) робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту і бути зареєстровані на дистанційний курс «Політична історія Великого князівства Литовського (до Люблінської унії)» (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4642>).

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Політична історія Великого князівства Литовського (до Люблінської унії)» (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4642>).

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або на форум дистанційного курсу.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчою оцінкою. Перескладання відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватися дистанційно – в онлайн-формі, за погодженням із викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден із оцінюванням його знань, він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Бонуси

Здобувачі вищої освіти можуть додатково отримати до 10 балів за виконання додаткової самостійної роботи за курсом: наприклад, виконання індивідуальних завдань за додатковою темою (завдання пропонуються викладачем), підготовка доповіді і участь у студентських наукових конференціях за темою курсу, підготовка методичних матеріалів та презентацій.

7.7. Участь у анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачеві вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн».

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Василенко В.О. Литовсько-московські угоди 70-80-х рр. XIV ст. (Спірні проблеми історії Східної Європи) // УІЖ. 2005. №6. С.177-190.
2. Василенко В.О. Політична історія Великого князівства Литовського (до 1569 р.) в східнослов'янських історіографіях XIX – першої третини XX ст. – Д., 2006.
3. Україна і Литва в XIV-XVI століттях. Політико-правові та соціально-економічні аспекти / Відп. ред. В.А. Смолій. – Луцьк, 2011.
4. Черкас Б.В. Політико-адміністративний устрій Великого князівства Литовського й українських васальних князівств // Історія державної служби в Україні. – Т.1. – К., 2009. – С.73-94.
5. Шабульдо Ф. Чи був ярлик Мамає на українські землі? (До постановки проблеми) // Записки НТШ. Праці Історично-філос. секції. – Т.СХХІІІ. – Л., 2002. – С.301-317.
6. Nikodem J. Witold. Wielki książę litewski (1354 lub 1355 – 27 października 1430). – Kraków, 2013.

7. Tęgowski J. Kilka słów o małżeństwach Wielkiego Księcia Litewskiego Olgierda Giedyminowicza // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність: Зб. наук. пр. – Л., 2011. – Вип.20. – С.646-654.